ఆంధ్రభూమి వివిధ వార్త సంచిక

ఆదివారం 27-2-1977

స్వయంవరం

—అనంతా శ్రీనాథ్

చదువుతూ పాండి: మళ్ళీ యిప్పుడు అనుకుంటా మీరు నాకు పోటీఅయ్యారు!" అన్నాడు శ్రీపతి.

రావ్ అండ్ సన్స్ ప్రైవేట్ కంపెనీలో క్లర్క్స్ పోస్ట్ ఇంటర్వ్యూకోసం వస్తున్న తనకి తిరిగి ఎదురయిన అనంతాన్ని చూస్తూ...

నేను అదే అనబోతున్నాను...కానీ మీ. చాన్సు మీరు కొట్టేశారు! అంది వాసంతి నవ్వుతూ.

ఇద్దరు నవ్వుగా ఉంది: నిరుద్యోగ సమస్యానికి పరిష్కారం పోటీదారుల్ని అవ్వడమే! అనుకుంటూ శ్రీపతి విరుగోపంగా.

చూస్తారు! మనపులకోసం ప్రాణాన్ని నీలలో పోగొట్టారిగా మారిపోతుంటే... ఇంక మీరు నలుగురూ... ఎటువంటి పోటీలు లేకుండా పదవి కొట్టేస్తున్నారు అంది వాసంతి వ చ్చీ నవ్వు నీ అప్పుడుంటూ.

అవన్నీ తినేశాళ్ళతోను, ఆడపిల్లలతోను పోటాడబడదని మా ముత్తాత మా తాతకి చెప్పేవాడుట...అయన చనిపోతూ మా నాన్నకి చెప్పాడు! కాని మా నాన్న నాకు చెప్పేలోగానే గుండె ఆగిపోయి: బిపి తగ్గిపోయాడు...

మరి ఈనిషయం కలలో తనిపించి చెప్పారా! మీ నాన్నగారు! అంది వాసంతి గుడుగుగా.

లేదు! 'డైరీ' లో రాసి మరీ చనిపోయారు.

ఇంతలో 'బాయ్' వచ్చి వాసంతి పేరుపిల్చి లోపలికి తీసుకెళ్ళాడు...

విట్టూరుస్తూ లోపలనుంచి బయటకు వస్తున్న వాసంతని విచిత్రంగా అడిగాడు శ్రీపతి కాస్తా! పిలిచా!

కాదు ఎలా అవుతుందండీ! తన తీయగా పిలిచి! 'లాయే' మిగిలింది మనకి... సారీ.నాకు! అంటూ చరచర అతడిని దాటి బయటకు నడచింది వాసంతి...

అందమైన ఆడపిల్లలకి గూడా ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగాలు దొరకటం లేదంటే...

నీకు అర్థం ఏమిటి చెప్పా! ఏదైనా తెలుగు సినిమాచూస్తేసరి!అంటూ సమాధానం పెట్టబోతున్నాడు శ్రీపతి తనమనస్సుని.

ఇంతలో 'బాయ్' వచ్చి తనని రమ్మంటున్నాడు అనగానే,గుండె దిటువు చేసుకొని. చెదిరిన క్రాపును సరిచేసుకుంటూ అతడి వెంట లోపలికి నడిచాడు శ్రీపతి.

తలుపు తోసుకొని లోపల ప్రవేశించిన శ్రీపతికి ఎదురుగా పొడుగాటి టేబులికి అటుఇటు ఉన్న చెరో సోఫాల్లోను నలుగురు కూర్చొని ఉన్నారు.ఎదురుగా ఉన్న రివాల్వింగ్ చైర్లో ఆ కంపెనీ యజమాని కాబోలు యాభై సంవత్సరాల వ్యక్తి కూర్చుని ఉన్నాడు.

లోపలికి రాగానే అయిదుగురు తనని విస్తర్లో పళ్ళాల్ వడ్డించిన కరివేపాకుని చూసినట్లు చూచి తలదించుకున్నారు.

ఆ కుర్చీలో కూర్చొన్న వ్యక్తి పలకరింపుగా

"మీరేనా శ్రీపతి గారంటే...

అవును సార్! అంటూ అంతవరకు తన చేతులలో ఉన్న బి.ఎ. సర్టిఫికెట్, గేమ్సు సర్టిఫికెట్స్,కాండక్టు సర్టిఫికెట్స్ అడుగగా, వినయంగా ఆ టేబిల్ మీద పెట్టి చేతులు కట్టుకొని నిలబడ్డాడు.

ఒక్కొక్క సర్టిఫికెట్‌ని ఆ అయిదుగురూ పంచుకొని పరిశీలగా చూచి తిరిగి టేబిల్‌మీద పెట్టారు.

బి. ఎ. పాసయిన క్షణమునుంచి ఏం. ఉద్యోగం చేయలేదా! ఫోటోలో కూర్చున్న ఓ వ్యక్తి బట్టతల పరిచేసుకుంటూ అడిగాడు.

లేదుసార్! వినయంగా జవాబిచ్చాడు శ్రీపతి.

"కారణం!"

"నీవెందుకు పెళ్ళి చేసుకొన్నావో చెప్పరా కారణం!" శ్రీపతి హృదయం మండిపోయింది.

ఉద్యోగం దొరకలేదు సార్!

ఐసీ!

ఏళ్ళబట్టి పీ.లాండసీ! అరిచాడు లోపల మంచి శ్రీపతి.

మీరు ఉండేది ఈ ఊర్లోనేనా! అడిగాడు మళ్ళీ ఉంగరాల జుట్టు సుందరాంగుడు...

కాదు మీ అత్తగారి ఊర్లో! సహనం శ్రీపతిలో తగ్గి పోతున్నది.

లవ్ సార్!

ఎంతకాలం నుంచి!

"నీ పెళ్ళయిన దగ్గరనుంచి!" శ్రీపతి లోపల నుంచి తిరిగి అరిచాడు.

పంత తీరు ఇదే గదా సార్! అలాగా! అన్నాడు మరో సూట్ వాలా ఏదో గొప్ప వివరాన్ని కనుగొన్నట్లుగా.

పరిచయం లేని వారి ముందు పరువు పోగొట్టుకున్న వాడిలాగ అలా నిలబడడం నామోషి వేసి బాధ పడసాగాడు శ్రీపతి.

ఇంతకీ మీదేకులం! రివాల్వింగ్ చైర్లో కూర్చొన్న వ్యక్తి పలానంగా అడిగాడు.

ఇంతాకటి. నుంచీ ఏం చూసావ్ నీ లాంద. ఆ పర్టిఫికేట్లలో లేదూ! అంటూ కేకలు వేస్తున్న హృదయాన్ని బోకాడుతూ...

"నియోగి బ్రాహ్మణులమండీ!"

షాక్ తిన్నట్లు చూసారుఅయిదుగురు అతనికేసి" సారీ! ఈ పోస్ట్ బ్యాక్‌వర్డు క్లాసెస్ వారికి....."

ఒంటరిగా పార్కులో కూర్చొని ముందుకుచూపు పరుచుకుని అందులో ఉన్న బతాసీలనుతోనేసహా తింటూ భవిష్యత్తో గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు శ్రీపతి

పేను కున్న గుర్తు లు మా నీ పోయాయి... టేబిలో యింకొక రూపాయి మాత్రం ఉంది... తు రూపాయితో యింకా రెండు రోజులు గడిపాలి... ఆతర్వాత...

ఆలోచించటానికి భయంవేసింది శ్రీపతికి. "హల్లో"

తలఎత్తి చూసాడు

మీరేనా! అయినా మీరు నాకు పదు రయ్యేది ఇంటర్వ్యూలో నేగదా!...

అంటేపిడిగా కలవటం యిష్టా కన పడడం మీకు కష్టంగా ఉంచన్న మాట అంది వాసంతి. ఉదాసనచూస్తూ...

ఎంతమాట! మీపిలుపిన్నా... మీ రూపంగుర్తుకు వచ్చినా అతనే మర్చిపోతాను అబువంటిది సాక్షాత్ మీరే స్వయంగా యిలా ప్రత్యక్షమయి దర్శనమిస్తే దురదృష్టంగా భావిస్తానా...

గలగల నవ్వేస్తూ ఎదురుగా కూర్చుంది వాసంతి.

దుమాటలో ఉన్న బతాసీలు చేత్తో అందుకుని నే తీసుకోవచ్చా! అంది ఏ కాళీగా...

మీదు తీసుకోవడం నాఅదృష్టంగా భావిస్తాను...

అదృష్టంగానా!అర్థం కానట్లు చూసింది వాసంతి.

అవును! అదృష్టంగానే. ఇపుడు మీరుతప్ప ఎవరూ నాకోసం! ఆ చొరవ మీద తేపెట్టుకుంటే మిమ్మల్ని అడగ వచ్చు...

బతాసీలు ఉన్న ఆ బి చానం మీద అప్పుడుపడ్డారు. అదినాదాన్ ఎలాఉంది! అన్నాడు శ్రీపతి నవ్వుతూ...

మరగిపడినట్టుంది! వాసంతి.

ఫ్లాపు బాగానేఉందిగాని, యిలా తెలివితక్కువగా ఎవరూ భయటకు చెప్పుకోరు! అంది వాసంతి బతాసీలు నములుతూ

ఇంతకీ మొన్న మీరు వెళ్ళిన ఉద్యోగం ఏమయింది! అంది వాసంతి.

వాళ్ళమాటలను బట్టియిస్తారేమో అనుకొని అభిమానం పంపుకుని అడిగిన ప్రశ్నలకి జవాబిచ్చాను. కాని తెలుసు నిన్నాకైదుగుర్నలాగా ఉన్నట్లుండి మారిపోయి చెళ్ళిపొమ్మన్నారు! అంటే యిలాపోస్టులో కూర్చున్నారుపనిచేసేది.

ఇంతకీ మీరెక్కడ ఉంటున్నారు! అతని బట్టలని, అతడిని చూస్తూ పరిశీలగా అడిగింది వాసంతి

"ఎందుకండి మరీ అంతవగాళా? అన్నాడు ఉన్నట్లుండి గొణుకు పూడు కుపోగా శ్రీపతి...

కళకళపడి పోతూ ఏ! అలా అని ఎందుకనుకుంటున్నారు! అంది బాగా

(మిగతా నవ పేజీ 1కాలంలో)

జనతా పార్టీలో భాగస్వాములు పరిచయం

విషమపరీక్షల నెదుర్కొన్న సోషలిస్టుపార్టీ

—జి. వెంకటరామారావు

సోషలిజాన్ని ఆకారం కోల్పోనివిధ హ్యాట్‌కో పొల్చారు. ఒకప్రఖ్యాత రాజనీతిజ్ఞుడు. ఎందరంటే ప్రతిబంధకుడు సోషలిజం మార్కు హ్యాట్ ధరించడం మొదలు పెట్టారు. సోషలిజం పేరు తగిలించుకోని ఏ పార్టీయైనా ఈ ప్రజాస్వామ్య యుగంలో ప్రజల ఎదుట నిలబడగలదు.

రెండు రౌండ్‌టేబిల్ సమావేశాలు విఫలం గావటంతో మహాత్మాగాంధి సహాయ నిరాకరణోద్యమాలు తీవ్రకారి పోయినపుడు కాంగ్రెస్‌లోని మార్పుకోరే యువక వర్గం భావించింది. 1934లో నాసిక్ జైలు నిర్బంధంలో ఉన్న జె. పి. యూసఫ్ మెహరాలీ. అచ్యుత్ పట్వర్ధన్, అశోక మెహతా, మసానీ, ఎస్. ఎం. జోషి, ఎన్.జి. గోరే ధంతల్వాలు సోషలిస్టు పార్టీ అవసరం గురించిచర్చించుకొన్నారు. ఆచార్య నరేంద్ర దేవ్, డాక్టర్ రామమనోహర్ లోహియా, పురుషోత్తందాస్ త్రికమ్‌దాస్, గంగాశరణ్ సిన్హా, కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ, కె.కె.మీనన్, నురేంద్ర నాథ్ ద్వివేదీ, సంపూర్ణానంద్‌లు వీరి చర్యలకు ఆలంబనలు. వివిధ జైళ్ళ నుంచి వీరంతా విడుదలైనాగానే పాట్నాలోని అంజుమన్ ఇస్లామియా హాల్లో సమావేశమై సోషలిస్టుపార్టీ పుట్టినట్లు గాంధేయవాదులుగా ప్రకటించారు. ఈ పార్టీ మొదటి సమావేశాలు 1935 బొంబాయిలో కాంగ్రెస్ మహాసభల సందర్భంగానే జరిగాయి. జె. పి కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు పార్టీ కార్యదర్శిగా ఎన్నికైనారు.

మన దేశ సోషలిస్టు నాయకులు జాతీయవాదులు. వారిదృక్పథాలు ఎదువు తెచ్చుకొన్నవికావు. వారి పార్టీ ప్రణాళికను పరిశీలించితే మూడు విషయం వెల్లడవుతుంది. కమ్యూనిస్టుల గ్రామీణ నియంత్రణాన్ని ఎదిరించడం, జాతీయ సంపదను అమెరికా నుండికాని తరతరాల నుంచి అలక్ష్యంగా చూచబడ్డ బహుగుణవర్గాల ఉన్నతికి తోడ్పడడం, కార్మిక, కర్షక సంక్షేమ పథకాలను రూపొందించడం, అణుంబార్ల భూములను సత్వర పరిహారం చెల్లించకుండా స్వాధీన, పరచుకోవడం సంస్థానాలా రాజరికాలరద్దు, పేద ప్రజలకు బహుళ విముక్తి కలిగించడం, కీలక కంపెనీలను, భారీ పరిశ్రమలను జాతీయ పరచడం మున్నగునవి కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు పార్టీ ప్రణాళికలోని ముఖ్యాంశాలు.

1936లో ఏర్పడిన రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గాలు రైతుల యొక్క సహకారాలను పొందాలంటే పరిశీలించలేక పోయాయి దెప్పి జె. పి. లైతువర్గాన్ని కాంగ్రెస్ పార్టీ నుండి వేర్పరుచుటకు ప్రయత్నించారు. 1938లో హరిపుర కాంగ్రెస్ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించిన సుభాష్‌చంద్రబోసు కాంగ్రెస్ ప్రణాళికలో వైతాంగ సమస్యలకు స్థానం కల్పించవలసినదిచ్చింది. 1940లో మహాత్మాగాంధి సత్యాగ్రహోద్యమాలకు తీవ్రరూపం కల్పించారు. వ్రి టి ఏ ప్రభుత్వ యుద్ధ విధానాలను వ్యతిరేకించిన సోషలిస్టు నాయకుల పోరాటం గాంధేయవాదుల పోరాటానికన్నా తీవ్రమైనది.

1936లో కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు పార్టీ యూనిటీ ప్రంటుగా ఏర్పడ్డ కమ్యూనిస్టులు చొచ్చుకుంటి నీడలాగా వ్యాపించడం మొదలుపెట్టి సోషలిస్టు పార్టీని పూర్తిగా ఆక్రమించుకోవటానికి ప్రయత్నించారు. భారతదేశంలో తమదొక్కటే సోషలిస్టు పార్టీ అని,మరొక సోషలిస్టు పార్టీ ఏనిచేయడానికి వీలులేదని ఒక కపటపత్రం ద్వారా ప్రచారం చేసారు. 1937 లో పాట్నాలో జరిగిన కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు పార్టీ వార్షిక సమావేశంలో యీ కపటపత్రంపై చర్చ జరిగి కమ్యూనిస్టుపార్టీ సభ్యులు పార్టీలో పరిమితంగా చేర్చుకోవాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. కమ్యూనిస్టులకు పూర్తిగా సభ్యత్వ మిచ్చి నూతన కార్యవర్గాన్ని ఏర్పాటుచేసారు. ఈచర్చకు నిరసనగా లోహియా, పట్వర్ధన్ అశోక మెహతా, మసానీలు పార్టీ కార్యవర్గ సభ్యత్వానికి రాజీనామా ఇచ్చారు. కమ్యూనిస్టుల రహస్య ప్రచారాలు నానాటికీ పెరిగిపోవడంవలన 1940 లో కమ్యూనిస్టుల నందరిని పార్టీనుంచి బహిష్కరిస్తున్నట్లు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టుపార్టీ ప్రకటించింది. అక్కడ ఒక సంగతి ముఖ్యంగా గమనించతగ్గది. కమ్యూనిస్టులంతా సోషలిస్టులే. కాని సోషలిస్టులంతా కమ్యూనిస్టులు కాదు.

క్విట్ ఇండియా ఉద్యమ రోజుల్లో కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకులంతా జైళ్లలో ఉంటున్నప్పుడు జె.పి.హజారీబాగ్ జైలు నుండి ఎంతోనేర్పుగా తప్పించుకు పోవడం అరోజుల్లో గొప్ప సంచలనం సృష్టించింది. అలా బయటపడ్డ జె. పి. దేశమంతటా పర్యటించి ప్రజలతో పరిశీలించలేక పోయాయి చెప్పి జె. పి. లైతువర్గాన్ని కాంగ్రెస్ పార్టీ నుండి వేర్పరుచుటకు ప్రయత్నించారు. 1948లో హరిపుర కాంగ్రెస్ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించిన సుభాష్‌చంద్రబోసు కాంగ్రెస్ ప్రణాళికలో వైతాంగ సమస్యలకు స్థానం కల్పించవలసినదిచ్చింది. 1940లో మహాత్మాగాంధి సత్యాగ్రహోద్యమాలకు తీవ్రరూపం కల్పించారు. వ్రి టి ఏ ప్రభుత్వ యుద్ధ విధానాలను వ్యతిరేకించిన సోషలిస్టు నాయకుల పోరాటం గాంధేయవాదుల పోరాటానికన్నా తీవ్రమైనది.

1936లో కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు పార్టీ యూనిటీ ప్రంటుగా ఏర్పడ్డ కమ్యూనిస్టులు చొచ్చుకుంటి నీడలాగా వ్యాపించడం మొదలుపెట్టి సోషలిస్టు పార్టీని పూర్తిగా ఆక్రమించుకోవటానికి ప్రయత్నించారు. భారతదేశంలో తమదొక్కటే సోషలిస్టు పార్టీ అని,మరొక సోషలిస్టు పార్టీ ఏనిచేయడానికి వీలులేదని ఒక కపటపత్రం ద్వారా ప్రచారం చేసారు. 1937 లో పాట్నాలో జరిగిన కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు పార్టీ వార్షిక సమావేశంలో యీ కపటపత్రంపై చర్చ జరిగి కమ్యూనిస్టుపార్టీ సభ్యులు పార్టీలో పరిమితంగా చేర్చుకోవాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. కమ్యూనిస్టులకు పూర్తిగా సభ్యత్వ మిచ్చి నూతన కార్యవర్గాన్ని ఏర్పాటుచేసారు. ఈచర్చకు నిరసనగా లోహియా, పట్వర్ధన్ అశోక మెహతా, మసానీలు పార్టీ కార్యవర్గ సభ్యత్వానికి రాజీనామా ఇచ్చారు. కమ్యూనిస్టుల రహస్య ప్రచారాలు నానాటికీ పెరిగిపోవడంవలన 1940 లో కమ్యూనిస్టుల నందరిని పార్టీనుంచి బహిష్కరిస్తున్నట్లు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టుపార్టీ ప్రకటించింది. అక్కడ ఒక సంగతి ముఖ్యంగా గమనించతగ్గది. కమ్యూనిస్టులంతా సోషలిస్టులే. కాని సోషలిస్టులంతా కమ్యూనిస్టులు కాదు.

క్విట్ ఇండియా ఉద్యమ రోజుల్లో కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకులంతా జైళ్లలో ఉంటున్నప్పుడు జె.పి.హజారీబాగ్ జైలు నుండి ఎంతోనేర్పుగా తప్పించుకు పోవడం అరోజుల్లో గొప్ప సంచలనం సృష్టించింది. అలా బయటపడ్డ జె. పి. మహాత్మాగాంధి, లోహియాలు అజ్ఞాతంలో ఉండగా వారిని నిర్బంధించ కూడదని వారి అనుయాయులు ప్రచారమవుతున్నా, ఒక పోలీసు వ్యక్తి మాత్రమే చదివారు.

రాష్ట్రాంగ బద్ధమైన కాంగ్రెస్‌పార్టీ పోరాటాలకి సోషలిస్టులకు సమ్మతి లేదు. 1947 ఫిబ్రవరిలో జరిగిన కాన్పూర్ సమావేశంలో తమపార్టీ పేరు కాంగ్రెస్ అనే మొదటిపేరును తొలగించుకొన్నారు. దేశవిభజన సమయంలో తటస్థంగా ఉండిపోయారు. స్వాతంత్ర్యం లభించేవరకు కాంగ్రెస్‌లో వారి సంబంధాలు పూర్తిగా తెగతెంపులకు దారితీయనా మంత్రివర్గాలలో వారు చేరలేదు. మంత్రివర్గాలలో చేరవలసిందని నెహ్రూ కోరిన అభ్యర్థనను జె. పి. తిరస్కరించి సోషలిస్టుపార్టీకి తీవ్రత్వం కలిగించారని సంపూర్ణానంద్ అభిప్రాయపడ్డారు. ప్రభుత్వంలో చేరక పార్టీ కార్యక్రమాలను విస్తరించటానికి గల అవకాశాన్ని చదువుకోవడం సోషలిస్టుపార్టీ చరిత్రలో ఒకానొక పట్టుమని అయిన ఘటనగా భావించారు. కాంగ్రెస్ వార్డులో అంతర్భాగంగా ఉండి అనుగుణంగా వ్యవహరిస్తున్న సోషలిస్టు పార్టీ సభ్యులను కాంగ్రెస్ తన సంస్థనుండి బహిష్కరించి వేసింది. 1948లో సోషలిస్టుపార్టీ కాంగ్రెస్ పార్టీ నుండి శాశ్వత విడాకులు పుచ్చుకుంది.

జె. పి., లోహియాలుమధ్య విభేదంతో సోషలిస్టుపార్టీ రెండవ పుట్టం మొదలవుతుంది. నెహ్రూమెచ్చిన సోషలిస్టు

(మిగతా నవ పేజీ నవ కాలంలో)

బ్రతుకు తెరువు

—పార్వంది సరోజ

మిట్ట మధ్యాహ్నం.

ఎండ మాడిపారేస్తోంది.

ఆ ఎండపడి యాదగిరి బట్టతల మిల మిలా మెరుస్తోంది.

చుచుకుమంటున్న తలని నిమురుకుంటూ గుడిసెలోనికి అడుగుపెట్టాడు. మూలన మంచంమీద మూలుగుతున్న ముసలమ్మనేసి ఓసారి చూసాడు.

కాకరగా పిట్టూర్చాడు.

మరోమూలన పరికించాడు.

రెండు మూతలు పెట్టబడిన కుండలు న్నాయి.

"అమ్మా" ముసల్దాని చెవిలో కేరు పెట్టి అరిచాడు.

ముసల్ది నెమ్మదిగా కళ్ళుతెరిచింది.

"ఏందిరా కొడకా" అస్పష్టంగా అడిగింది. దానిగొంతు నీరసంగాఉంది బావిలోంచి మాట్లాడినట్టుగా ఉంది

"బువ్వ దిన్నవ!" మళ్ళీ ముసలపటి స్వరంతోటే అడిగాడు

"అ...తిన్న. నువ్వెప్పుడొచ్చినవ్"

"గిప్పుడే. లచ్చిగ పేడబోయింది!"

"వనికెల్లింది"

"గింత జల్దీ!"

"అవ్...అ...అ...ఇ ంటి కాడ లగ్గం..." ఇంకమాట్లాడ లేకపోయింది ముసల్ది.

దానికి దగ్గుతెర అడ్డంవచ్చింది.

దగ్గింది గట్టిగా కర్ కర్ మనిపించింది గొంతుని. యాదగిరి కళ్ళన్నగించి చూస్తున్నాడు. గుండె మీద చేయి వేసికొని.

ముసల్ది ప్రేగులుబయటికొస్తయ్యేమో అన్నట్టు దగ్గింది.

యాదగిరి జేబులు తడుముతున్నాడు.

చిల్లర తగిలింది.

ముఖం చిట్లించాడు.

"గీ పిల్లరతోటిగారోగంపోతాది...!" తనలోతాను గొణుక్కున్నాడు. అటూ ఇటూ. తచ్చాడి కుండలదగ్గరికిపోయాడు

మూతలు తెరిచాడు. ఒక దాంట్లో నూతల అన్నం మరోదాంట్లో టమాటా పులుసు.

గుప్పున వాసనకొట్టింది.

తిందామని కంచంకేసి చూసాడు.

ఊహూ తినబుద్ధికాలేదు.

ముసల్దానివైపు మరోసారిచూసి బయటకు నడిచాడు. మెల్లిగా నడుస్తూ చుట్టూ చూసాడు.

అన్నీ పెద్దపెద్ద మేడలే తనదొక్కటే అక్కడ చిన్న గుడిసె.

"అంతా పెద్దోళ్ళు, పెద్ద మనసులోళ్ళు తాము మాత్రం చిన్న గుడిసెలో ఉండే చిన్న మడిసి" అనుకున్నాడు యాదగిరి.

కడుపులో ఆకలిదేవింది. పొట్ట తడిమియాసుకున్నాడు.

లచ్చిగాని ఇంట్లో లేన్నప్పుడు తనిలాగేచేస్తాడు. తిన్నానని అబద్ధంచెప్పి అది రాత్రికి ఉంచేస్తాడు. లచ్చికూడా కష్టంచేయడం అతనికి ఇష్టంలేదు. కాని తప్పదు.

ఆలోచిస్తూ నడుస్తున్న యాదగిరికి కాడుహారన్ వినిపించింది. తనని దూసుకపోతూ రోడ్డు ప్రక్కనున్న పెద్ద బంగళాముందు ఆగింది కారు.

అందులోంచి మిసమిసలాడే యువ్వనంతో మిడిసిపడే అమ్మాయిలు ముగ్గురుదిగి వళ్ళూరంగా లోపలికి వెళ్ళారు.

యాదగిరి అక్కడే వెల్లుక్రింద కూర్చొని చూడసాగాడు.

అతను తన గుడిసెకి వర్లాంగు దూరంలోనే నిర్మాణమవుతున్న పెద్ద బిల్డింగ్ కట్టే చిన్న కూలివాడు. తప్పు మీద రెండు గంటలకి పనికెళ్ళాలి. అంతవరకు అక్కడే కూర్చోదలచాడు.

రోడ్డుమీద వచ్చిపోయే జనాన్ని చూస్తున్నాడు. అతని కంతా అయోమయంగా ఉంది. ప్రపంచమంతా మాయగాతోచింది. "ఏందో గీ మనుషులు ఎప్పుడు గిట్ల తిరుగుతుంటరు" అనుకున్నాడు.

ఆకలి మండించేస్తోంది కడుపులో. ఇంటికెళ్ళి రెండు ముద్దలు తిందామనుకున్నాడు.

మనస్కరించలేదు. కళ్ళల్లో తన బిడ్డల్ళ కొడుకు కనిపించేడు. వాడు స్కూలునుంచి వచ్చి తింటానికుంటుంది లెమ్మని అక్కడే కూర్చున్నాడు.

ఎండ విపరీతంగా ఉంది.

యాదగిరికి దాహంవేసింది.

గుడివె వైపుకి చూసాడు.

కారు ఆగిఉన్న ఇంటిలోకి తొంగి చూసాడు. ఆ ముగ్గురమ్మాయిలు వరండాలోనే కూర్చుని పిలానంగా కబుర్లుచెప్పుకుంటూ ఏదో తింటున్నారు.

అతని హృదయం భగ్గుమంది.

"అస్సే పైసలున్నోళ్లకే ఉంటయి. తనకే ఉంటే తన లచ్చిగనిస్. రంగిగాన్ని ఇసంటి కాల్లోనే తోల్కపోయేదోడు. ఆ ముసల్దాన్ని మంచి దాకటే పంపి సూపేవోడు" అనుకున్నాడు.

గుడిసెలో మళ్ళీ అలికిడికి ముసల్ది కళ్ళు తెరిచింది.

"ఎవలూ...లచ్చిగా..." అడిగింది.

"కాదు నేనే..."యాదగిరి బదులిచ్చాడు.

"పల్లొచ్చినవా"

"అవ్..."

కిటికీ దగ్గరున్న కుండవైపుకి నడిచాడు కుండకి చిల్లిపడి నీళ్ళలోఅలైంది. కొత్తది కొందామంటే డబ్బుల్లేవు. అసలే నీటి కొరత.

ఆ చుట్టుపక్కల నల్లా ఉన్న బిల్డింగ్‌ల్లో వస్తేస్తుంది లచ్చిగ. అక్కడ రోజుకో ఇంట్లో పట్టుకొస్తుంది నీళ్ళు. ఏనైతే చేయించుకుంటాడుగాని ఒక్క బిందెడు నీళ్ళకన్నా ఎక్కువ ఇవ్వరు వాళ్ళు. వాళ్ళకి మరి నీటి సరైన తక్కువే.

'ఆలిచ్చినా ఏడపోసుకుంటావే నీళ్ళు పట్టుకోనీకి నీకి బిందలెవ్వి!'అంటాడు యాదగిరి లచ్చిగతో.

చిల్లికుండ పంచాడు. అప్పుడే అయిపోతున్నయే నీళ్లు. పట్టిపెట్టిన దాంట్లో సగం నీళ్లు ఖాళ్ళయ్యే దే పోలాయి. మిగిలిన నీళ్ళతో గడువుకోవాలి రోజంతా.

ఓ గ్లాసుడు మాత్రం వంచి త్రాగుతున్నాడు.

ఇంతలో బయట ఏదోపెద్ద అరుపు. కాదు హృదయ విదారకమైన రోదన.

కడుపులోంచి బయటికి బలవంతంగా వస్తున్న వేదన.

యాదగిరి దాహం ఎగిరిపోయింది.

త్రాగుతున్న గ్లాసు అక్కడే వదిలి పెట్టి ఒక్కఅంగలో గుడిసె అవతలికి వచ్చాడు.

ముసల్ది కంగారుగా చూసింది.

వడికొడ్డుమీద రొప్పుతున్న మనిషి.

నేలమీదపడి క్రింకిపైకి ఊగుతూ ఒకరకంగా అడుస్తూ ఆయాస పడుతున్నాడతడు. కాళ్లుచేతులు కొట్టుకొంటున్నాడు అవి నేలకి తగిలి గీక్కుపోతున్నాయి.

బట్టలుకూడా సరిగా కప్పబడని అతని శరీరం ఎండకి వేడెక్కిపోతోంది.

తల నేలకి కొట్టుకొని నన్నగా చిట్లి రక్తంకారుతోంది.

యాదగిరికి క్షణంపాటు ఏమీ తోచలేదు.

అతనికేసి తాలిగా చూసాడు.

అతనిమెడలో ఓరేకు వ్రేలాడుతోంది.

యాదగిరికి తప్పక గుర్తుకొచ్చింది ఒక విషయం. "అవ్ గిసంటోల్లుంటరంట. ఈల్ల కిదేదో రోగంట. నీళ్లు పోత్తే కాగి లేత్తరు" మెదువులాంటి ఆలోచనతో గుడివెలోకి పరుగుతీసాడు.

కాసు. లచ్చి ప్రొద్దున్నే పైలు దూరంవున్న బావిలోంచి చేదుకొచ్చిన నీళ్ళు రెండు బక్కెట్లల్లో ఉన్నాయి.

అవి రెండూ రెండు చేతుల్లో పట్టుకొని బయటకువచ్చాడు.

అసలే బోజనంకూడా లేదేమో అతను తూలిపోతున్నాడు.

అప్పటికే చుట్టు ప్రక్కల ఇళ్ళ వాళ్ళు కిటకిల్లోను, గడపల్లోను, వహరా కొస్తున్నారు.

'ఏం జూస్తున్రో ఈల్లంతా' అనుకుంటూ యాదగిరి ముందుకి కదిలాడు.

ముగ్గురు అమ్మాయిలు కారుముందు నిలబడి చోద్యం చూస్తున్నారు.

యాదగిరి తూలుతూ వచ్చి ఓ బక్కెట్టు నీళ్ళు అవ్యక్తిమీద పోసాడు. అతని త్రాగినన్ని త్రాగాడు.

అతను వళ్ళంతా తడిసిపోయింది.

మరో బక్కెట్టు కూడ ఖాళీ చేసాడు.

లాభం లేదు. అవ్యక్తి ఇంకా అరుస్తూనే ఉన్నాడు.

యాదగిరికి దిక్కుతోచలేదు.

(మిగతా నవ పేజీ 1వకాలంలో)

ప్రగతి పతాకం!

—వడ్డెపల్లి కృష్ణ

కలం బలం గళం బలం
కలిగివున్న ప్రతిభతోడ
"అక్షరాల గవాక్షాల"
అక్షయమగు రచనతోడ

ఇటు స్వదేశ మదరాసుపరకు
అటు విదేశ మలేషియా కొసకు
ఎగురగలిగిన పక్షిక కవివి నీవు!
వెలుగగలిగిన సాహిత్య రవివి నీవు!

అపై
"అదునికాంధ్ర కవితా" శిఖరాలపై
రెపరెపలాడే ప్రగతిపతాక నీవు!
వనజకవురాణి

వాణి ఒడిలోననే నేర్చుకుంటివో
వదువు బడిలోననే కూర్చుతుంటివో
మకరందమయ సిసిగీతాల నొకవైపు
మధుర మంజుల నాదకవితల మరోవైపు

పాటలతోపాటు
పాటలను నైతమ్ము
అందించగల నవ్యసాచి నీవు!

వండితుల పామరుల
ప్రశంసలనూ, ప్రజలనూ
అలరించగల నేర్పరివి నీవు!
కావ్య కర్పూరాల
గేయ జలపాతాల

మింటికెగసిన వచన కవిత
"మంటలు—మానవుడు"లో
మరియు నీమాత్మమైన
"మాకంది" మార్గాలలో

వన్నెకెక్కిన
వానికెక్కిన
పద్మశ్రీ నారాయణరెడ్డీ!
పనిడిభావాల కర్డ్డీ!

ఎన్నిరోదులు నోచెనో
ఎన్ని పూజలు చేసెనో
నిన్నుగనె 'హన్మకొండ'!
నీతులేసెను పూలబాట!

చక్కని సన్మానమూ చేసె
చదువుకున్నట్టి నీదిసిల్ల వోట!

(సిరిసిల్లలో సినారెకు నేడు సన్మానం జరుగుతున్న సందర్భంగా)

తయారీదారులు: ఎమ్. ఆర్. హాజీ అండ్ కంపెనీ, అబిడ్స్ రోడ్ హైదరాబాద్-1

స్వయంవరం

(పేజీ తరువాయి)

కలా అనుకోమంటారు! వారం వాకు తెలియక పోతేగా! నువ్వు చెప్పిన కథల్ని, మైమరచి, కి మానలేక, రాగి రంగులో రాజీ... జట్టు...

మానవ గడ్డం... తీక్షణలిఫేషన్స్ మాచిగూడా అలాఅడిగారంటే... అర్థం కాదుకోలేనంత అమాయకుడ్డేరాదు బొట బొట కన్నీరుకార్చాడు శ్రీపతి.

ఆశ్చర్యంగా అతన్నేవే చూసినవ! మీరు మరీ అమాయకులండీ! నిజంగా ఈ కంత్లో మీలాంటి వాళ్ళు బ్రతకలేరు! ప్లీజ్! బాధపడకండి!"...

కొన్నట్లో కన్నీరు దాచు కుంటూ...

మాట్లాడ్డాన్ని చిన్నతనంలోనే మరి పోయాడు. నేను ఒక్కడ్డే మా అమ్మ నాన్నకి సంతానం.

నన్ను పెద్దవాడ్ని చేయాలని బాగా తపించిపోవాలని నాన్నపోయిన దగ్గర్నుంచి మాకున్న ఒకొక్క ఆస్తి అమ్ముతూ బి. ఎ. చదివించింది అమ్మ.

ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో నేను పాస్ అయ్యా నని చెప్పేసరికి ఆ ఆనందంలో, ఆ పంతొమ్మిదిలో పిరగడికి నవ్వుతూ... నవ్వుతూ అలాగే అకస్మాత్‌గా గుండె ఆగి చనిపోయింది...

ప్చ్! ఎంత దురదృష్టవంతురాలు. వాసంతి కళ్ళు బాధతో చెమర్చాయ్.

కాదు! అదృష్టవంతురాలు! లేకుంటే అమె పస్తుతతో గడపాల్సి వచ్చేది.

అర్థం చేసుకొని బాధగా సిట్టాడ్చింది వాసంతి.

బి. ఎ. పాసుఅయి ఏంతకాలం అయింది?

మూడు సంవత్సరాలయింది ఎన్నిప్రయత్నాలు చేసినా ఉద్యోగం లభించలేదు. మా అమ్మ మిగిల్చిపోయిన ఆ ఉన్న చిన్న ఇల్లుని అమ్మేసి ఈ ఉద్యోగ అన్వేషణలో ఈ రోజున ఒక్క రూపాయి మిగుల్చుకున్నాను చివరికి.

ఈ బి. ఎ. చదవకుండా ఆ డబ్బుతో ఏ వ్యాపారం చేసినా మా అమ్మని బ్రతికించుకొని ఉండేవాన్ని అన్నాడు శ్రీపతి దారాళంగా కండ్ల నుంచి కన్నీరు కారుస్తూ .....

శ్రీ సహజ సానుభూతితో పైట కొంగుతో అచేతనంగా అతని పళ్ళు తుడిచింది వాసంతి.

నిజమే! ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగం కోసం యిలా ఆస్తులు అమ్ముకొని చెదరటాలు కంటె శ్రమించి ఏ వ్యాపారం చేసుకున్నా జీవితాలు సుఖపడతాయి అనది ఆవేశంగా వాసంతి.

మరి ఈ రూపాయి ఖర్చు అయిపోగానే ఏం చేస్తారు! అంది తేరిగి పైట తుడుతూ వేడుకుంటూ వాసంతి.

గిలగిల నవ్వేస్తూ మీరు నాకన్నా మరీ అమాయకుల్లాగా ఉన్నారు. ఈ హైద్రాబాద్‌లో హాస్పిటల్ సాగర్ ఉందనే విషయం మీరు మర్చి పోతున్నారు.

వాసంతికి తన గుండెని పట్టుకొని ఎవరో పిండేస్తున్నట్లు అనిపించి...

అకస్మాత్‌గా అతని చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకొని

ప్లీజ్! అటువంటి పనులు చేయనని నాకు ప్రమాణం చెయ్యండి! అంది కళ్ళల్లో నీరు నిలవగా.

అమె అనురాగానికి, అభిమానానికి కరిగిపోయారు శ్రీపతి.

ఎందుకండి! నామీద మీకింత అభిమానం! అప్యాయంగా అమె కళ్ళల్లోకి చూస్తూ అడిగారు శ్రీపతి.

ఖచ్చితం కాదు మీ మంచితనంమీద యింకా ఈ లోకంలో మీలాంటివాళ్ళు ఉన్నారంటేనే ఆశ్చర్యపోవలసిన విషయం!

మీలాంటి వాళ్ళు ఈ లోకంనుంచి కూడా వెళ్ళిపోతే "ధర్మం" దారితప్పిం దన్నమాటే అంది ఆవేశంగా వాసంతి.

అల్‌రైట్! నేను అటువంటి మంచి పనులు చెయ్యను అంటూ అమెచేతిలో చెయ్యి వేసాడు ప్రేమగా.

అతని చేతి వెచ్చదనం తన శరీరం లోకి ప్రాకి గిలిగింతలు పెట్టినట్లయి సిగ్గుపడి అతని చేతినుండి తప్పిస్తూ...

అంతేకాదు. మరి! ఈ రోజునుంచి మీరు మాఇంట్లోనే నాతో పాటు ఉండాలి!

బాగుందండీ. మనకి యింత అనుబంధం పడలేదుకదా! అన్నాడు శ్రీపతి చిలిపిగా అమె కళ్ళల్లోకి చూస్తూ...

అమె చింపిల్లోకి వెచ్చటి నెత్తురు తన్నినట్లయి బుగ్గలుసిగ్గుతో ఎర్ర బడ్డాయి.

"ఆడపిల్లకి అందం సిగ్గులోనే ఉందట"

"ఓహో ఎవరు చెప్పారట"

చూసిన వాళ్లు చెప్పారట"

"ఎవరికి?"

"మీఎదురుగా కూర్చున్న భక్తుడికి" కిలకిలా నవ్వేసింది వాసంతి. చూడండి...

నా పేరు శ్రీపతి అదే అమ్మలెవ్‌పతి!

నా పేరు వాసంతి! మీలాగానే నాకు, అమ్మ, నాన్న ఎవరూ లేరు! ఒక్క అక్క ధనవతి మినహా! అదే నాకు సర్వస్వం. బావ గత సంవత్సరం కారు అక్సిడెంట్‌లో చనిపోయాడు. అక్క మలకపేటలో ఉన్న కాన్వెంట్‌లో టీచర్‌గా జాబ్ చేస్తున్నది. అమెకి ఒకడే కొడుకు. పదిసంవత్సరాలు నేం ఉంటున్నది రాజీనంట్‌లో. మీకు ఉద్యోగం కొరికేదాక మా ఇంట్లోనే ఉండండి!

మరి చెప్పయ్యాక... చిలిపిగా అడిగాడు. పిగ్గుతో రెండు చేతుల్లోను ముఖం దాచుకుంది ప్రక్కకి.

* * *

నిద్ర పోతున్నారా ... తుడిచేత్తో శ్రీపతిని తట్టి లేపుతూ ప్రశ్నించింది వాసంతి.

అవులిస్తూ ఆటునుంచి యిటుతిరిగి "మూడుపూల్ల కాఫీ, టిపిన్, రెండుపూల్ల భోజనం-వచ్చేసరికి సోమరితనం అదే నిద్రాదేవికి బానిసఅయ్యాను"అన్నాడు వాసంతి కళ్ళల్లోకి చూస్తూ శ్రీపతి.

తెలివి తేటలకి సంతోషించి'టీ'బహుమతిగా యిస్తున్నాం స్వీకరించండి! అంది వాసంతి కప్పు అందిస్తూ...

వాసంతి! ఎన్ని జన్మల బంధమో యిలా మనల్ని కలిపింది. దిక్కులేని...

అతని పెదవులని తన లేత చేతి వ్రేళ్లతో మూస్తూ యింకెప్పుడయినా అ మాట అంటే నేనొప్పుకోను!

బుద్ధిగా తలఊపి పెదవులతో అమె వ్రేళ్ళను పట్టుకున్నాడు..

కొంచెం చనువు యిస్తేచాలు! మీ మగవాళ్ళు చేసే పేషాలే యివి! అంది వాసంతి చెయ్యి లాక్కుని అతని నోటికి టీ కప్పు అందిస్తూ గడుసుగా.

ఒక చుక్క త్రాగి గుటకవేసి...

మాచేత ఆ పేషాలు కాయించాలనే గదా! మీరు ఆ చనువు మాకిచ్చేది...

ఛీ! పొండి! అంది కప్పు తిరిగి టీపాయ్ మీద పెట్టి వీపు అతనికేసి పెడుతూ.

అమె వీపు మీద ముఖం ఆన్చుకుని వాసంతి! అన్నాడు మత్తుగా

ఎంత మరీ నిరుద్యోగిని అయి నా అలా టీ ఒక్క గుక్క త్రాగించి తీసేస్తే....

నవ్వు ఆపుకోలేక అతని నోటికి టీ కప్ అందించి...

ఏమండీ! ఈ రోజునుంచి మీరు ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు పూర్తిగా మానెయ్యాలి!

పెళ్ళి ప్రయత్నాలు చెయ్యమంటారా...

అక్క మన మ్యారేజికి ఒప్పుకుంది. మీరు బ్రాహ్మలు, మేముక్రైస్తవులం...

వర్ణాంతర వివాహం మనం చేసుకున్నందుకుగాను ప్రభుత్వం కొంతఎలాగూ మనకి డబ్బు యిస్తుంది. అక్క గూడా ఓ రెండువేలు అప్పు యిప్పిస్తానంటున్నది. ఆ మొత్తం డబ్బుతో మనం ప్రభుత్వ సహాయంతో ఓ పరిశ్రమ ప్రారంభిద్దాం...

ఏం! మాట్లాడరు! అంది వాసంతి అతను త్రాగేసిన 'టీ' కప్ అందుకుని క్రిందపెట్టి అతని పెదాలని పైట కొంగుతో తుడుస్తూ...

మనకేలేదు నీరుద్యోగంతో బాధపడే యువతీ యువకులందరు యిలా జట్టు జట్టు పిడిపోయి వర్ణాంతర వివాహాలు చేసుకుని పరిశ్రమలు ప్రారంభించ వచ్చు గదా! యింకా ఈ ఆలోచన మీదుకు కలగలేదు? అని...

అబ్బ! నేను చెప్పేది వినగురిం చండి! ... అంది వాసంతి చిరు కోపంతో.

అల్‌రైట్! చెప్పు! ఏ పరిశ్రమ పెడదాం? మైర్ల ఫ్యాక్టరీనా! షుగర్ ఫ్యాక్టరీనా...

ఛ! మీకంతా వేళాకోళంగా ఉంది అంటూ చివాలున లేచిన వాసంతిని గబాలున చెయ్యి పట్టుకుని తన మీదకు తమకంతో లాక్కున్నాడు శ్రీపతి.

అనుకోని అతని చర్యకు అచేతనంగా అతని మీద బోర్లా పడింది వాసంతి.

గాఢంగా అమె పీవు చుట్టూ చేతులు వేసి దగ్గరకు లాక్కుంటూ, తన గుండెల్లో తలదాచుకున్న వాసంతి యాస్సాన్ని మైమరచిపోయి చూస్తూ...

అమె ఇదలోని పువ్వుల సువాసనను ఆఘ్రాణించి-

చెప్పమరి! అన్నాడు శ్రీపతి.

వాసంతికి ఒళ్ళంతా తేలిపోతున్నట్లని పించింది.

తీయటి అనుభూతి. మైకం, అమెను నిలువునా కమ్మేస్తూ మూగదానిని చేస్తున్నాయి.

అతని పెదచుట్టూ చేతులు లతల్లాగా పెనవేసి

ఏంచెప్పను... అరిది ముద్దుగా... ఇందాకటి నుంచి చెపుతున్నది...ది చెప్పనివ్వకుండా చేసారుగా అం గుడుగా...

నేనేంచేసాను?

"ఇప్పుడు మీరు చేస్తున్నది ఏమిటి?

"ఒంట్లో చల్లగా ఉంది. చెప్పడానికోసం... అంటూ అమె పెదవుల మీద తీయగా ముద్ద పెట్టుకున్నాడు.

తనని తీరని అతీయదనానికి లతలాగా అతడిని అలాగే పెనవేసుకుని ఉండి పోయింది వాసంతి.

నా ఈ జీవితం, నా ఈ బ్రతుకు నీదే వాసంతి! దీని బాగోగులు చూడవలసిన దానివి నీవే! నీకేం కావలసి వచ్చినా నన్ను అడ్డాపించు! అంతేగాని ప్రాధేయ పడకు! అన్నాడు శ్రీపతి, చక్రాల్లాంటి అమె అందమయిన కళ్ళల్లోకి చూస్తూ...

నిజంగానా! అయితే మనం మ్యారేజి కాగానే కోళ్ళ పరిశ్రమ పెడుతున్నాం స్వంతంగా. అక్కాచెల్లెళ్ళు చూసుకుంటాం దగ్గరుండి. మార్కెటింగ్ వ్యవహారాలు అంతా మీద చూసుకోండి! ఓ.కె! అంది వాసంతి అతని జుత్తు నిమురుతూ.

(ఇంకా ఉంది)

విషమపరీక్షలనెదుర్కొన్న సోషలిస్టుపార్టీ

(శివ పేజీ తరువాయి)

హయలో జె. పి. పడిపోయారని లోహియా దుమ్మెత్తిపోశారు. సర్దార్ పటేల్ బలాన్ని పెరగనివ్వకుండా సోషలిస్టుపార్టీని నెహ్రూ ఒక కత్తెరగా ఉపయోగించుకుంటున్నారని నందిం చారు. 1949 లో జరిగిన వార్షిక సమావేశంలో సోషలిస్టుపార్టీ డెమోక్రటిక్ సోషలిజమే తన పార్టీప్రేయసని ప్రకటించింది. 1950లో మదిరాసులో జరిగిన వార్షిక సమావేశంలో పార్టీనాయకుల మధ్య అధికారదాహం బట్టబయలైంది. ఇదంతా గమనించుకుంటూ కూచున్న అచ్యుత పట్వర్ధన్ పార్టీ రాజకీయాల నుండే తప్పుకొన్నారు.

మొదటి సార్వత్రికఎన్నికల్లో సోషలిస్టుపార్టీ ప్రజాస్వామిక రాజకీయ పక్షాలతో పొత్తు కుదుర్చుకొనటానికి సిద్ధ పడింది. కాంగ్రెస్‌పార్టీ నుండి బయట పడిపోయిన ఆచార్య జేబీ కృపలానీ దాస్ కృపలానీ కిసాన్ మజ్దూర్ ప్రజా పార్టీ స్థాపించారు. కె. ఎం. పి. పి. సోషలిస్టుపార్టీ కలయికతో ప్రజా సోషలిస్టు పార్టీ ఏర్పడింది. ఈ పార్టీకి కృపలానీ అధ్యక్షుడయ్యారు. ఆశోక మెహతా కార్యదర్శిగానూ ఎన్నికయ్యారు. కానీ ఈపార్టీ కేవలం జె. పి., కృపలానీల సంగమంగానే ఉండి పోయింది. 'మనమిరువురం మన. వర్గ రహిత సమాజాన్ని కాంక్షిస్తున్నాం. ఆర్థిక, రాజకీయ రంగంలో దోపిడీ విధానాన్ని నిరసిస్తున్నాం. సోషలిస్టులు ఈ పార్టీని సోషలిస్టుపార్టీ అని పిలిస్తే మనంసర్వోదయ పార్టీఅంటున్నాం. అని ఆచార్య కృపలానీ జె. పి. నికలుపుకొని ఈపార్టీ గురించి చెప్పనేచెప్పారు. లోహియా మాత్రం కాంగ్రెస్ పార్టీనిదూషించడమే పనిగాపెట్టుకున్నారు.

సర్దార్ పటేల్ మరణానంతరంకూడా కాంగ్రెస్ లోని మితవాద వర్గాన్ని అదుపులోఉంచు కోవటానికి మరికొంత కాలం వరకు వి. ఎస్. వి. యొక్క అవసరం నెహ్రూకి కనిపించింది. 1952లో నెహ్రూ వి.ఎస్.వి. నాయకులైన కృపలానీ. జె. పి., నరేంద్ర దేవ్‌లతో సంభాషణ జరిపారు. వి.ఎస్.పి 14 అంశాలు గల తనపార్టీ ప్రణాళికను చర్చకు పెట్టింది. సమృద్ధాపహరిత వాతావరణంలో యీ చర్చలు జరుగుతుండగా లోహియా అడ్డుకాలుపేసారు. కాంగ్రెస్‌తో మరల పొత్తు కుదుర్చుకోవటం వి. ఎస్. వి. ఆత్మహత్యాసదృశమన్నారు. అప్పటికే దేశరాజకీయాలలో నెహ్రూ తరువాత ద్వితీయస్థానంలో ఉన్న జె. పి. మరింత పెరుగకుండా లోహియా ప్రకటనను నెహ్రూ ఒక కత్తెరగా ఉపయోగించాడో ఏమో కాని వివరయం ఇంతవరకు వెల్లడికానేలేదని'అనిశ్చిత భారతదేశం' అనే గ్రంథంలో ప్రాణ్ చోప్రా పేర్కొన్నారు.

1954 లో పార్టీకి మరొక విషమ పరీక్ష ఎదురైంది. నాడిగ్రామెన్యూల్, కొచ్చిన్(కేరళ) రాష్ట్రంలో తమిళం మాట్లాడే ప్రజలు తమ భాగాన్ని మదరాసులో కలిపివేయాలని ఆందోళనలు చేపట్టగా పట్టణాన్ని పోలీస్ ప్రభుత్వం ఉపయోగించుకుని కాల్పులు జరిపింది. ఈ సందర్భంగా నలుగురు మరణించారు 12 మందికి గాయాలు తగిలాయి. పి.ఎస్.పి. ముఖ్య మంత్రియైన పట్టం థాణు పిళ్ళై అనుమతి లేకుండా ప్రజలపై కాల్పులు జరిపించడాని నిరసన తెలుపుతూ లోహియా అతని రాజీనామా కోరినారు. అందుకు పట్టం తిరస్కరించారు. ఈవివాదాన్ని పరిష్కరించటానికై పార్టీ ఒక ప్రత్యేక సమావేశం ఏర్పాటు చేసింది. పట్టం చర్యను సమర్థిస్తూ 108 వోట్లురాగా లోహియాకు 217 వోట్లు వచ్చాయి. సోషలిస్టు పార్టీ సారథ్యంలో మొట్టమొదటిసారి ఏర్పడిన మంత్రివర్గం ప్రజల ప్రాణాలు బలిగొనడం సహించలేని నేరమని పార్టీ అధ్యక్షుడైన కృపలానీ పట్టం చర్యను ఆక్షేపించారు. పట్టం మంత్రివర్గానికి వి.ఎస్.పి. తన మద్దతును ఉపసంహరించుకొంది. ఫలితంగా పట్టం రాజీనామా చేయక తప్పలేదు.

అవడి సమావేశంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ సోషలిస్టు సమాజస్థాపనే తన ధ్యేయమని ప్రకటించగానే వి.ఎస్.వి. కాంగ్రెస్‌లో చేరిపోవడం ఉత్తమ చర్యకాగలదని ఆశోక మెహతా అభిప్రాయ పడ్డారు. ఆయన వాదనను బొంబాయి గ్రూపు బలపరచగా లోహియా ఖండించారు. ఆశోక మెహతా అభిప్రాయాన్ని బలపరిచినందుకు లోహియా అనుచరుడైన మధులిమాయే బొంబాయి గ్రూపును తీవ్రంగా మందలించాడు అతని యీ చర్యకు బొంబాయి గ్రూపు మధులిమాయేను పార్టీ నుండి సస్పెండ్ చేయించింది. ఉత్తర ప్రదేశ్ పార్టీ వ్యవహారాలను కల్లోలిత పరుస్తున్నారని చెప్పి లోహియానికూడా పార్టీ సస్పెండ్ చేసింది. వి.ఎస్.పి. నుండి బహిష్కరించబడ్డ లోహియా పాత సోషలిస్టు పార్టీని పునరుద్ధరించారు. ఈ చర్యతో వి.ఎస్.పి. బలహీనపడి పోయింది. పార్టీ అంతః కలహాలతో వినిగెత్తి పోయిన జె.పి. 1954లో సోషలిస్టు పార్టీలోని అన్నిపదవులను పరిత్యజించారు. కొన్నేళ్లు సోషలిస్టు పార్టీలోని ఇరువర్గాలని ఏకపరచాలని ప్రయత్నించి విఫలుడైనారు. చివరికి 1957లో సోషలిస్టు పార్టీ ప్రాథమిక సభ్యత్వం నుండి రాజీనామా ఇచ్చారు.

1962 లో జరిగిన జాతీయ కార్యవర్గ సమావేశంలో ఆశోక మెహతా వి.ఎస్.పి. ని కాంగ్రెసు పార్టీలోనైనా, లేదా లోహియా సోషలిస్టు పార్టీలోనైనా చేరిపోవలసిందని సలహాఇచ్చారు. కానీ ఆయన సలహాని కార్యవర్గం ఆమోదించలేదు. దానిపై ఆశోక మెహతా వి.ఎస్.పి. కి రాజీనామాయిచ్చి ప్లానింగ్ కమిషన్ ఉపాధ్యక్ష పదవిని చేపట్టారు.

జె.పి. ఆశోక మెహతాల రాజీనామాలతో వి.ఎస్.పి.కి సమర్థుల నాయకత్వం కొరవడింది. లోహియా అన సోషలిస్టు పార్టీని 1964లో చేపడుతూ వి. ఎస్. పి. లో పరిపరరని సంయుక్త సోషలిస్టు పార్టీ రూపొందించారు. కానీ అంతకలయిక తక్కువకాలేదు నిరంతరం దారుణమైన ఖండన్లు, హర్తాళ్లు జరిపి దేశవ్యాప్తంగా అశాంతి జ్వాలలు రేపడమే ఈపార్టీ కర్తవ్యమై పోయింది. కమ్యూనిస్టేతర ప్రతిపక్ష నాయకులలో లోహియా అంతటి తీవ్రవాది మరొకడు మనదేశంలో కనిపించరు. నెహ్రూపై అతడు చేసే దురుక్తులు అంటి మీర్చలు లోహియా స్థానాన్ని ఎంతమాత్రం పెంచలేక పోయింది. కాంగ్రెసును ఓడించటానికి విపక్ష కమ్యూనిస్టేతర ప్రతిపక్షాలతో వీరు చేతులు కలిపారు.

వి.ఎస్.పి. స్వతంత్ర విదేశాంగ విధానాన్ని కోరుతున్నది. పాకిస్తాన్, చైనాల విషయంలో తీవ్రధోరణి వహించాలంటున్నది. చైనా ఆక్రమించుకొన్న భూభాగాలను తిరిగి రాబట్టుకోవాలని వాదిస్తున్న ఇతర దేశాలతో సైనిక ఒడంబడికలను నిరాకరిస్తున్నది. చైనా దురాక్రమణ విధానాన్ని ఎదుర్కొనటానికి ఆసియా దేశాలతో మిత్ర సంబంధాలను పెట్టుకోవాలంటున్నది. ఆర్థికరంగంలో పరాణాళికా బద్ధమైన అభివృద్ధి అవికార పరికేంద్రీకరణ మున్నగు అంశాలపై, దీని విధానం కాంగ్రెస్ పార్టీ మైత్రదుడలోనే ఉన్నది. ఖరీమిల్లులనుకూడా జాతీయం చెయ్యాలంటున్నది. భూమిపన్ని రద్దుపరచి అగ్రి కల్చరల్ ఇన్‌కంటాక్సు ప్రవేశపెట్టి రైతులకు గిట్టుబాటైన ధరలు లభించాలని అభిప్రాయ పడుతున్నది. విదేశ వస్త్రదేదిదుస్తులు, పదార్థాలు, యంత్రపరికరాలు, ధనం, ఆహారపదార్థాలు మిన్నగనున్న వన్నికి రావలసున్నది. ఒకప్పుడు పాకిస్తాన్‌లో కన్ఫెడరేషన్ ఏర్పాటు చేసుకోవాలన్నది. కానీ అది ఎలా సాధ్యమవుతుందో చెప్పలేదు. చిల్లర మొల్లర పార్టీలన్నీ కలసి ఏకపక్షంగా ఏర్పడినప్పుడే కాంగ్రెస్‌తో పోరాడటానికి వీలవుతుందని ఆచార్య మామిడిపూడి వెంకట రంగయ్య ఏనాడో చెప్పినారు. 1977 ఎన్నికల్లో కాంగ్రెసును ప్రతిపక్షపరచటానికి ఏర్పడిన జనతా పార్టీలో సోషలిస్టు పార్టీ ఒక భాగమైపోయింది.

లోకసభ ఎన్నికల్లో వి.ఎస్.పి.కి 1952 లో 12, 1957లో 19, 1962 లో 12, 1967 లో 23, స్థానాలొచ్చాయి. సోషలిస్టు పార్టీతో ఇప్పుడిలాంటి సంబంధం లేకపోయినా ఆ పార్టీ పేరువినగానే నాటికీ, నేటికీ జ్ఞాపకం వచ్చే వ్యక్తి జయప్రకాశ్ నారాయణ్.

దీర్ఘ వ్యాధులకు ఉత్తమ చిత్త వైద్యం!
హస్తసాముద్రిక యోగం అంగము జన్మత్రి అమరం కలమంతం లసంతత్వము, శుద్ధనష్టము, సపుంసకత్వము, పాలియా, చర్మవ్యాధులు, తోస్టు ద్వారా కూడా వైద్యంచేయబడును. వరిజిటివము(బుద్ధి), మూత్ర వ్యాధులు ఆపరేషన్ లేకుండా, రంధ్ర.
బాదేవర, వి.వి.531, [illegible] సమీప వర్తకేంద్రం. అంగ: 9-4, శనివారం క్లినిక్, హైదరాబాద్-17.

ఏజంట్లం కావలెను
మా ప్రొడక్టు సిల్కు, రాజస్ కాస్మెట్లు మరియు బెడ్‌షీట్లకు ఆర్డర్లను చేకరించుటకు కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. ఉచిత వివరాలకు వ్రాయగలరు. శ్రీ గంగాధరన్ సెల్స్ కార్పొరేషన్, పోస్టుబాక్స్ నెం. 78, భవాని-638412. ఎదురా ఈ రోడ్
(ఆర్-7108)

కావలెను
స్వంత పైకిస్కు కల్గిన అనుభవజ్ఞులైన పోస్టరు బాయిలు కావలెను.
ఇజ్రా పబ్లిక్, వినాయకరావు బిల్డింగ్, మోజంజాహి మార్కెట్, హైదరాబాదు వద్ద ఉదయం 11.00 మరియు 1.00 గంట మధ్య స్వయంగా హాజరుకాండి.
(IZRA)

Kleenoil
Creative Unit-2596 • Tel.

బ్రతుకు తెరువు

(శివ పేజీ తరువాయి)

తన గుడిసెలో ఇంత నీళ్ళులేవు. చిల్లిఖుండలో పావుభాగానికి మాత్రం ఉన్నాయి.

అందరివైపు చూసాడు.

ఎవ్వరూ కదిలేసూచన కనబడ్డేదు.

చివరకు ధైర్యంచేసి ఒకరిద్దరిని అడిగి చూసాడు. "మాకే లేవు. ఉన్న ఒక్కచిందెడు పీకిస్తే మేమేం కాగాలి! మళ్ళీ రేపొద్దున దాకా ఈ పేటలో నీళ్ళు రావని నీకు తెలీదా!" కసురుతున్నారు వాళ్ళు.

యాదగిరి గుడ్లప్పగించి అలాగే చూస్తున్నాడు.

అవ్యక్తి ఇంకా అరుస్తూ బాధ పడుతున్నాడు.

యాదగిరిలో ఇక సహనం తచ్చింది.

'ఓ ఇల్లల్లో నీళ్లు లెవ్వా! తెండ్రి. తుణ్ణి ఇక్కడే సంపుతరా' గొంతెత్తి అరిచాడు.

మిట్ట మధ్యాహ్నం శూన్యంలో ఐక్యమైందా అరుపు.

అందరు ఘనీభూతిగ నవ్వుతున్నారు.

యాదగిరికి గుండెల్లో పంటపుట్టింది.

అతనిలో మానవత్వం రగిలింది.

గుడిసెలోకి పరుగుతీసి చిల్లిఖుండ చేతికి తీసుకున్నాడు. 'నాకు లేకున్న వరవలే. తాడు బతకాలె' అంటూ అన్ని నీళ్ళు అతనిమీద పోసాడు.

ఖర్మ బాలినప్పుడు సమస్యలు తెగినట్టు, ఈసారి అతని అదృష్టం తగ్గింది. కాళ్ళు చేతులు కొట్టుకోవడం ఆగింది.

యాదగిరి మెల్లిగా లేవదీసాడతన్ని.

అతడు రెండు చేతులెత్తి నమస్కరించాడు.

యాదగిరి కళ్ళల్లో మెరుపు తళుక్కుమంది.

అతని హృదయం ఆనందంతో నృత్యం చేసింది.

రోడ్డుమీది వ్యక్తి చుట్టూ చూసి చేయి దాపాడు.

అదిచూసి ఎక్కడివాళ్లక్కడ తారుతున్నారు,

ముగ్గురమ్మాయిలూ కాదు స్టార్టుచేసి వెళ్ళిపోయారు, వారిముందు మంచే. యాదగిరి చిల్లరడబ్బులు జేబులోంచితీసి అతని చేతిలో పోసాడు.

అతను ఆకలిగా ఉన్నట్టు పొట్ట చూపిస్తూ 'ఐస్వ' అన్నాడు. యాదగిరి లోపలికి వెళ్ళి తనకోసం ఉంచిన అతిథం తెచ్చి అతని కడుపు నింపాడు.

అతను తినేసి యాదగిరికి దండంపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు.

యాదగిరి తృప్తిగా గుడిసెలోకి వెళ్ళాడు.

ఒకవ్యక్తి ప్రాణాలు నిలబెట్టినందుకు అతని మనసెంతో హాయిగా ఉంది. 'పైనఉన్న ఆ గొప్పోళ్ళకంటే జానే నయంకదూ' అనుకుని మురిసిపోయాడు.

సంతోషంగా ముసల్దాని దగ్గిర కెళ్ళాడు. తానుచేసిన పని ఆమెకి చెబుదామని.

ముసల్ది చాల ఆయాసపడుతోంది.

గుండె ఎగిసి ఎగిసి పడుతోంది.

'అమ్మా' పిలాడు యాదగిరి.

మూలుగు మొదలైంది ముసల్దానికి.

యాదగిరి గుండె దడదడ లాడింది.

'అమ్మా' మళ్ళీపిల్చాడు.

కొద్దిగా కళ్ళు తెరిచింది.

'దాహం' అన్నట్టు సైగచేసింది.

యాదగిరి కొయ్యదారి పోయాడు.

'నీల్లెక్కడున్నయ్! లెవ్వు' తనలో తానుగా గొణుకున్నాడు.

తన గుడిసెలో ఒక్కచుక్కకూడ లేవు.

'అచ్చివొస్తే మంచిగుండె. ఎవర్తా నన్నా జర నీల్లు తెమ్మ' వ్యగతంగా అన్నాడు.

'అమ్మా ఏందిరా'

'నీల్లు' మళ్ళీ అడిగింది.

'తెస్తనుండు' అంటూ గ్లాసుతీసికొని యాదగిరి బయటకు పరిగెత్తాడు.

చుట్టుప్రక్కల నాలుగైదు చోట్ల అడిగాడు. అందరు వింతగా చూసారు.

యాదగిరి పరిస్థితి వివరించాడు. ఎవ్వరూ వినిపించుకోలేదు.

'ఉన్నవీళ్ళు పెద్ద దానకర్ణులిలా పోసాడు. ఇప్పుడొచ్చి ఇలా అడుగుతున్నాడు.'అని విసుక్కున్నారువాళ్ళు. కాని అతని గ్లాసు మాత్రం నిండలేదు.

యాదగిరివిడుస్తూ గుడిసెలోకి నడుగుతీసాడు.

ముసల్దానికి ఆయాసం ఎక్కువైంది. అతని కాళ్ళు చేతులు ఆడడంలేదు. స్తంభించి పోయాడు.

'కొ...డ...కొ...లీల్లు' ముసల్దాని గొంతు గుండెని చీల్చింది.

'అమ్మా, ఏడికెల్లి తేను! ఎవ్వరిస్త లేదు'

ముసల్ది ఏదో అనబోయింది.

నోరు పెగల్లేదు.

కొద్దినేపు రొప్పుతూ మౌనంగా ఊరకుంది.

'లీ...ల్లు... లీ...ల్లు' తుసారి భారంగావస్తున్నాయి ముసల్దానిలోల్లోంచి మాటలు.

యాదగిరిలేవబోయాడు, మళ్ళీబయట ప్రయత్నిద్దామని. ముసల్దాని కళ్ళల్లోకి చూస్తూ అన్నాడు- 'రెండు నిమిషాల్లో తెస్త'

ముసల్ది వినిపించుకోలేదు.

'లీ.ల్లు.' అంటూనే కళ్ళు తేలవేసింది.

యాదగిరి బావురుమన్నాడు.

'అంత కంటే ఇంకేం చేస్తావులే' అంది అంతరాత్మ.

'సుందిర దేవుడా! అనికి నీల్లుపోని పాపంఇస్తే, మా అమ్మని తీస్కపోయినవ్' దేవుణ్ణి తిట్టాడు.

'అమ్మా, నెట్టంత కొడుకునుండి, నీకు నీల్లివ్వలేక పోయిన' దీనంగా రోదించాడు.

అల్చిచూచ్చింది.

చేతిలో ఏవేవో పొట్లాలున్నాయ్.

యాదగిరి ఏడుస్తున్నాడు,

అల్చివికి దుఃఖం ఆగలేదు.

'అత్తమ్మ, నీకిష్టంవని అల్లా అడుక్కొచ్చిననే. గివ్వుదెవలికివ్వనే గిది' ఏడుపు అంకించుకుంది.

'భగవంతుడుతప్ప ఎవ్వడు విన్పించుకోలేదు. వాళ్ళరోదన.

ముసల్దానికి చేయవలసిన పనన్నీ చేసాడు.

అతని మనసు వికలమైపోయింది.

ఆ సాయంత్రం చెరువుగట్టుమీద కూర్చున్నాడు.

'అమ్మకి, పోయేటప్పుడు నీల్లుకూడా ఇవ్వని పాపిస్టోణ్ణి, కనీగా తననుతాను తిట్టుకున్నాడు.

అలోచిస్తూ, ఏడుస్తూ కూర్చున్నాడు.

చీకటి పడిపోయింది.

ఇంటికి బయల్దేరాడు.

మసక చీకట్లో చెరువు గట్టుమీద నున్న చెట్లు స్మశానంలో జుట్టు విరగబోసుకొని నిలబడ్డ దయ్యాల్లా కనిపించాయి.

సరర్యాసంగా నడుస్తున్న యాదగిరికి రోడ్డుప్రక్కనే గుబురుగా ఉన్న పొదపై పునుంచి నవ్వులు, మాటలు వినిపించాయి. టక్కున ఆగిపోయాడతను.

'ఇయ్యాల నేనేం దందనేసిన ఎరకనా!' ఒకమగగొంతు.

'ఏం చేసినవ్' ఓ ఆడదాని స్వరం

'నెప్పయ్యా, నెప్పు' ఓ పిల్లవాడి గొంతు పరగగా విన్పించాయి యాదగిరికి.

యాదగిరి చెవులు దోరజెట్టుకొని విన్నాడు.

'నేను మూర్చల రోగంవున్నట్టునేసిన రెండు మూడు చోట్ల గట్ల నేసేవరకు ఐదు రూపాయలొచ్చినయ్.

అతరువాత గట్టిగా నవ్వులు వప్పట్లు విన్పించినయ్.

యాదగిరికి తన గుండెనెవ్వరో పిండి నట్లయింది.

అతను కొంచెం జరిగి గుబురులోకి తొంగిచూసాడు.

సందేహం లేదు. అవ్యక్తి మధ్యాహ్నం తన గుడిసెముందు పడిపోయిన వాడే. బ్రతుకు తెరువు కోసం ఆడిందా నాటకం.

కాని గుడిసే చేరుకునేదాకా అతని వెనుక ముసల్ది - వస్తూ 'లీ...ల్లు... లీ...ల్లు' అంటున్నట్టే అన్పించింది.

తనే ఆ ముసల్దాన్ని నిల్చివ్వకుండా కంపానని అతని హృదయం ఘోష పెడుతోంది.

గుబురులోకిదూరి అవ్యక్తిని ఏడా పెడా వాయించేద్దా మనుకున్నాడు.

కాని మానవత్వం అడ్డొచ్చింది.

'అని బతుకు తెరువు అన్ది' అని సర్ది చెప్పుకున్నాడు.

భయంతో అతను విడవగట్టుక పోయాడు.

చిక్కు చిక్కు మంటూ వెనక తిరిగి చూడకుండా గుడిసెలోకి వెళ్ళిపోయాడు యాదగిరి.

వీళ్లకు

అతని కొత్తవిని
కోపంగా నా బుర్రలో విసికి
తిమిరంచాలే నవ్వి
ఊరుకున్న పైకూన్సు
కేవలం
బుర్రలో రగుల్కొంటున్న
కొత్తని మంటలకే
కదిలిపోతుంటే
రేప్పొద్దున వీళ్లకు
సమాధులు కూడానా?

—సలంద్ర

"ఉదయంనాహృదయం"

(4వ పేజీ తరువాయి)

తున్నదట. శ్రీ రెడ్డిగారు సూక్ష్మాంశాన్ని కూడా ఎంతో సుందరంగా పేర్కొంటారు. గరుడచీమలను మరో రూపమెత్తిన మహర్షులుగా వర్ణిస్తారు.. నిర

ఆంధ్రభూమి వివిధ వార్షికోత్సవాలు
ఆదివారం 6-3-1977

స్వయంవరం

—అనంతా శ్రీనాథ్

(గతవారం తరువాయి)

[వివాహబంధం అనే మొక్కకి ఎరువులుగా ఆత్మీయత, అనుబంధం, ఆరాధన, త్యాగం అనే నాలుగురకాల ఎరువులని ప్రేమ అనే సీజన్‌లో వేస్తే ఫలించి, పుష్పించి మరింత బలంగా ఏపుగా పెరుగుతుంది.]

ఆర్థికంగా పరిస్థితి మెరుగయి మూడు పువ్వులు-అరుకాయలుగా వాళ్ళ జీవన వౌక ఏయువింపసాగింది భవిష్యత్తు అనే గమ్యంకేసి.

సంధ్యావందనంచేస్తున్న శ్రీపతితో "ఏమండోయ్! మీరు మడి గిడీ! అంటూ కూర్చొంటే కుదరదు!" అంది వాసంతి.

"ఉష్! కాసేపు మాట్లాడింపకోయ్..." అన్నాడు చిరాగ్గా శ్రీపతి వెనక్కుతిరిగి.

సికిందరాబాద్‌లోని "మహ్మద్ బేకరీ" వాళ్ళద్వారా గుడ్లు అయిపోయాయిట. 2 వేలు కావాలని నిన్నటినుంచి కబురు మీద కబురు చేస్తున్నారు. పనివాడు రానూలేదు. మీరు త్వరగా తీసుకొని వెళ్ళి యిచ్చిరావాలి! అంది వాసంతి.

"ఈ రోజు శనివారం! ఆంజనేయ స్వామికి అకుపూజ ఉంది. మధ్యాహ్నం 12 గంటలు అవుతుంది నా పూజలు అవ్వ్యేసరికి" అన్నాడు శ్రీపతి.

ఏమండి! స్లీత్! మీ పూజలని మీ ప్రతాలని ఎప్పుడైనా నేను కాదన్నానా! ఈఒక్కసారికి మాత్రం వెళ్ళిరండి! మనకి 100 రూపాయలు లాభం వస్తుందండి"!అంది ప్రాధేయపడుతూ వాసంతి

"అబ్బా! వాసు! మనం యిప్పటికే పదిరెట్లు సంపాదించాం! ఇంకా మనకి డబ్బుగురించి బాధఎందుకు చెప్పు! ఎంత సంపాదించినా చివరికి కావలసింది అటు అరడుగులు యిటుమూడడుగులు!" అంటూ పూజామందిరంకేసి నడిచాడు శ్రీపతి.

"అవును! మీరుచెప్పింది నిజమే! కష్టపడేవాడికి తెలుస్తుంది బాధ్యత యిలా శ్మశాన వైరాగ్యం నేనూ చెబుతాను...కాని ఒకసారి ఆలోచించండి! మీరు ఈనాడు యిలా సుఖంగా ఉన్నారంటే నేను ఎంత మీకు దోహదం కలిగజేసానో...చేస్తున్నానో...

"గతాన్ని మర్చిపోయి గుడ్డెద్దు చేలో పడ్డట్లు ప్రవర్తించకూడదండి...ఏమండి నేనుచేస్తాను ప్రార్థనలు! పూజలు! కాని..."

"వాసంతీ! విగ్గరగాఅరిచాడు శ్రీపతి.

"ఏం! ఎందుకు అంతకోపం? ఉన్న మాటేగా అన్నాను!" ఎదురు తిరిగింది వాసంతి.

తరతరా లోపలినుంచి వచ్చాడు శ్రీపతి "అంటే".....

"అవును! నిజంగా మీకు బాధ్యత అంటే ఏమిటో తెలియకుండా చేసిన దాన్ని నేను."

"ఎక్కడో మట్టిలోఉండే రాయిని తీసుకువచ్చి రత్నంఅనిభ్రమపడ్డాను..."

శ్రీపతి ఆవేశం హద్దులు దాటింది.

"ఛీ! నోరుముయ్!" అంటూఖలంగా అమె వల్పటి చెంపమీద వాతలేలెట్టగా కుడిచెయ్యితో కొట్టాడు...

మైకంకమ్మినట్లయింది వాసంతికి. యింతలో బయటనుంచి లోపలికి వస్తున్న వాసంతి అక్క ధన్యవతి ఈ గోలచూసి తూలి క్రింద పడబోతున్న చెల్లెల్ని రెండుచేతులతో ఒడిసిపట్టుకొని శ్రీపతికేసి చురచుర చూస్తూ...

"నీవు మనిషివిగావు! ఛీ! నిండు జూలాకి మీద చెయ్యి చేసుకుంటావా? అడకాని సంపాదనతో ఎందుకువచ్చిన ఈ వ్రతాలు...పూజలు!"

నిశ్చేష్టుడై నిలబడిపోయాడు శ్రీపతి. అక్కచుట్టాలమీద తలవాల్చుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడవసాగింది వాసంతి. తరతరా శ్రీపతి లోపలికి వెళ్ళి గుడ్డుమార్చుకొని బయటకు వచ్చేది "పొరపాటుఅయిందివాసంతి! క్షమించు" అంటూ వీధిదాటి బజాయిఎక్కాడు. కళ్లు ఒత్తుకుంటూ.

"అక్కా!" అంటూ బావురుమని ఏడ్చింది వాసంతి.

ప్రొద్దునే కాఫీగూడా త్రాగకుండా ఇంట్లోనుంచి బయటకువెళ్ళిన శ్రీపతి ఆరోజు మధ్యాహ్నం భోజనానికిగూడా రాలేదు.

వాసంతి ఏడుస్తూ పడకగదిలోంచి బయటకురాలేదు.

భోజనంచెయ్యమని ఎన్నివిధాల నచ్చచెప్పిన శ్రీపతి గురించి బాధతో సిద్ధంది.

సాగింది శ్రీపతి రాకపోవటం గురించి.

తను తొందరపడి అలా అనకుండా ఉన్నట్లయితే యింత అనర్థం జరిగి ఇండేది కాదేమో...

నొచ్చుకుంది ధన్యవతి.

వాళ్ళిద్దరూ కూర్చొని మోకాళ్ళల్లో తలపెట్టుకుని ఏడుస్తున్న వాసంతిని ఓదార్చటం ధన్యవతికి సాధ్యం కాలేక మౌనంగా అలా ఉండిపోయింది.

"ఏన్నీ! ఏన్నీ! బాబాయ్ టాంక్ బండ్ మీదకు వెళ్తా కనిపించాడు నాకు..."స్కూలుమానేస్తున్నా ధన్యవతి కొడుకు "రాజీవ్" ఆత్రంగా వాసంతికి చెప్పాడు.

పోయినప్రాణాలు తిరిగివచ్చినట్లయి వాడి రెండు భుజాలుపట్టుకుని ఎంత సేపు అయిందిరా! అంది ఆత్రంగా కుదిపేస్తూ...

"ఓ అరగంట అయింది పదే!

గుడ్డు పెరిగింది...గుడ్డుఉగూడా మాని పోయాయి. పిచ్చోడులాగ ఉన్నాడు నిన్ను చూడలేదు."

ఇంక వాడిమాటలు వినలేక బాణంలాగ అలాగే బయటకు దూసుకు వచ్చి ఎదురుగావస్తున్న ఆటోనిఆపి "టాంక్‌బండ్‌కేసి పోనియ్!" అంది వాసంతి.

వాయువేగంగా సికిందరాబాద్‌కేసి రామబాణంలాగా దూసుకుంటూ పోతున్నది ఆటో.

టాంక్‌బండ్ సమీపించింది...

వాసంతిరెండువైపులాకలియచూస్తూ "డ్రైవర్! ఆపు!"—

ఆగీ ఆగని ఆటోలోంచి పడిపోయిన జుత్తుతో. మాసిపోయిన దీరె. జాకెట్‌తో క్రిందకుదూకి...

"శ్రీ...ప"లుగెత్తి అరిచింది వాసంతి సూర్యాస్తమయం కాబోతున్నది.....

టాంక్‌బండ్ గోడ అంచుమీద కాలువేసి క్రిందకు దూకెయ్యబోతున్న శ్రీపతిని బలంగా వాటేసుకుని పట్టుకుని యివతలకి లాగింది వాసంతి.

అమె అదృష్టం బాగుండి అతని చెయ్యిదొరకటంతో యివతలికి వచ్చేసాడు శ్రీపతి.

తనవేపే విచ్చిగా చూస్తున్న శ్రీపతిని గాఢంగా తనవితీరా కౌగలించుకుని అతని గుండెల్లో తలదాచుకుంటూ బోరని ఏడ్చేసింది వాసంతి.

నాకు ఓనాడు ప్రమాణం చేసావ్! ఎప్పుడూ యిలాంటి పిచ్చిపనులు చేయనని.....ఏడ్చేస్తూ అంది వాసంతి.

"నను! నన్నేం చేయమంటారే! ఇంటికి రావటానికి, చిన్నతనం పేసింది. 7 రోజులయింది నిన్ను చూచి. యింకా చూడకుండా ఉండలేను. కాని యింటికి రాలేను.

మొదటినుంచి నేను దురదృష్టవంతుడిని. అందుకే ...అందుకే ముందు నా జీవితం...ఈ బాధతో ఈ విరహంతో భరించలేక చనిపోదామని నిశ్చయించుకున్నాను...

నన్ను క్షమించు! నను! మనం నల్లకుంటు లాంటివని మమతలని అనురాగాలని అణిచి వంపేస్తుందని ఈరోజే తెలుసుకున్నాను.

ఒకరిలో ఒకరు తన్మయత్వంతో... ఒకటిగా లీనం అయిపోయారు—

పవిత్ర ప్రేమబంధం వాళ్ళ జీవితాలకు పునాదిరాయి...

అది శాశ్వతం! అజేయం!!

కాలాన్ని ప్రశ్నిస్తాను-

నిశ్శబ్దం ముళ్ళబుద
ఒంటిగా పడుకున్నాను.
ఊహలలో హద్దులుదాటి
అశలమేడలెన్నో కట్టుకున్నాను.
తీయటి భవిష్యత్తుకై కలలు
కంటున్నాను.

రేపటి భవితవ్యంకోసం
నేడు శ్రమిస్తున్నాను.
నా ఆశయాల సాధనకై
నిరంతరం పయనిస్తున్నాను.
నాకు అందకుండా పారిపోయే
అంతెలకందని కాలాన్ని
గాలంవేస్తున్నాను.
ఎలాగైతేనేం, ఇవాళో రేపో
కాలానికి తప్పక గాలంవేస్తాను.
నన్నింతకాలం వ్యధకు గురిచేసిన
కాలాన్ని విలేసి ప్రశ్నిస్తాను!
ఇంతకీ నేనేం అపరాధంచేశానని?

—డి. కె. రూప్‌సింగ్

హొయసల రాజుల శిల్పకళా వైభవం

హొయసల రాజులనాటి శిల్పకళా వైభవాన్ని మనం బేలూరు చెన్నకేశవాలయంలో చూడవచ్చు. హోయసల రాజగు విష్ణువర్ధనుడు చోళరాజులపై తన విజయ చిహ్నంగా ఈ దేవాలయాన్ని నిర్మించాడు. చారిత్రాత్మకమైన బేలూరు పట్టణము యాగాచీ నదీతీరమున. హాసన్ పట్టణము నుండి 22 మైళ్ళ దూరములో కలదు. ఈ ఆలయము 1116 సం॥లో నిర్మింపబడ్డది. కళాత్మకమైన ఈ దేవాలయము మన భారతీయులనే కాక విదేశీయులను సూడా ఆకట్టుకుంటుంది. ఆలయ బహిః ప్రాకారాలపైన అందముగా చెక్కబడిన పక్షులు, జంతువులు, వివిధ లింగముల లోని శిల్పి ఎన్నో కళలను తెలియ చేస్తాయి.

ఆలయ ప్రవేశ ద్వార. గోపురము 65 అడుగుల ఎత్తు కలిగి ఉన్నది. ఆలయ ముఖ ద్వారమువైన మధ్యలో నరసింహస్వామి ఇరువైపులా దశావతారములలోని విష్ణుమూర్తి చెక్కబడి ఉన్నాయి. ఆలయ బహిః ప్రాకారముపై నలువదిరెండు ఏడడుగుల లింగములు గల బొమ్మలున్నాయి. వీటిలో ప్రతి ఒక్కటి ప్రత్యేక ఆకర్షణను కలిగియున్నాయి. తన ఎడమ చేతిలో అద్దమునుంచి కుడి చేతితో తన దుస్తులను సవరించుకొనుచున్న దర్పణసుందరి. దానికి కావయతంగా అమె చెలికత్తె ఒకకోతిని ఎత్తుకుని ప్రాకపళ్ళు గుత్తిని చూపించునట్లు చెక్కబడియున్నది. ఆకలాపిణి తన పెంపుడు చిలకతో ముచ్చటగా ముద్దుగా ముచ్చటలాడు దృశ్యము. చేతిలో పడదిన తమల పాకునుంచుకొని పరిపూర్ణ శృంగారములో ప్రియుని రాకకై ఎదురుచూచుచున్న సుందరి. ఒక సుందరి దొక్కటి చేరచేరగను కోతిలాగచున్న వృత్తము. మనము మర్కట మోహిని అని పిలువబడే ఈ శిల్పములలో తెలిపి యున్నకోళ్ళ పోరులు పంజాలు... అలా ఆకట్టుకుంటుంది.

దర్పణ సుందరి

మత్స్యరాజ

విజయగోపాల్

బహిశ్శ్రీ ప్రాకారంపైన నగిషీపని పలిగిన శిల్పం

ఆలయ బహిః ప్రాకారంపైనగల శిల్పాలు దర్శనం

చూడవచ్చు.

ధనుర్బాణములను, ధరించి వేటకు సన్నద్ధులైన స్త్రీలు, చెలికత్తెలు అలంకరణ సామగ్రిని, పుష్పములను అందించగా తన కురులను శృంగారించుకొనుస్త్రీ. నాట్యమందిరి శిల్పంలో శరీరం మూడు భాగాలుగా విభజింపబడ్డది.

మురళి, వయోలిన్ వాయించుచున్న స్త్రీలు, వీణాపాణి, భస్మమోహినిదీనిలో స్త్రీ తన నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించాడు. అమె తలభాగమునుండి నీటి బిందువులు జారితే ముక్కు కొనమునుండి ఎడమ నుదుటిమీదుగా కుడిచేతి వైపుగా యిసుండి కోలిచ్రేలి మొనవరకు ఒకే రేఖలో పడిఅయి. దీనిని బట్టి నాట్యశాస్త్రంలోని మలకువలను తెలుసుకోగలిగితాము. స్నానానంతరం దుస్తులను ధరించు సన్నివేశము తెలుపు గమనించి చీర కట్టేస్త్రీ దులుపుతున్న స్త్రీ - దీనినే మిక్కస్య అనికూడా అంటారు.

నలువదిరెండు శిల్పములలో ఎక్కువగా నాట్యకత్తెల శిల్పములతో ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది. విష్ణువర్ధనుని పట్టమహిషి శాంతలాదేవి నాట్యశాస్త్రంలో ప్రావీణ్యత కలది. విష్ణువర్ధనుడు వైష్ణవ మతగురువులైన శ్రీ రామానుజాచార్యులవారి శిష్యుడగుట వలన వైష్ణవ పరంగా కొన్ని శిల్పాలు మలచబడ్డాయి. ఇకయేగాక అర్జునుడి పత్స్యయంత్రమును ఛేదించినప్పటి దృశ్యం, శివుని ప్రళయతాండవం, మహిషాసురవధ, రామాయణ, భారతాలకు సంబంధించిన శిల్పాలెన్నో ఉన్నాయి.

గర్భగృహము నక్షత్రాకారములో కలదు. మండపములోని స్తంభములు వివిధ రీతులుగా మలచబడ్డవి.

కర్ణాటక రాష్ట్రంలోని దర్శనీయ స్థలాలలో బేలూరు చెన్నకేశవాలయం కూడా పేర్కొనదగినది. బెంగాయితు మైసూరు, బెంగళూరు, మంగళూరు, ఉడిపి మరియు దర్శనాల మొదలగు ప్రాంతముల నుండి పరాసరి బస్సు బార్గములు కలవు.

నాకీ శిక్షచాలు

—పుళ్ళపూడి రాజేశ్వరి

ఉలిక్కిపడింది సుజన. అప్రయత్నంగా చేతిలోని నూదీ. ఎంబ్రాయిడరీ క్లాత్ జారిపడింది. తనచెవుల్ని తానే నమ్మలేక పోతోంది. అమాటకి అత్తగారేం బదులు చెప్తారో? అదురుతున్న గుండెలతో చెవులు నిక్కించింది సుజన.

నాకైతే చెయ్యాలనేవుంది విన్నీ. కానీ మొదటి పెళ్ళాం బ్రతికుండగా రెండో పెళ్ళి చెయ్యకూడదటగా?

ఆ దానిదేముంది చెల్లా. చావుకి మార్గాలు బోలెడు అయినా ఏం రోగమో ఏమిటో ముందే కనుక్కుని చెయ్యడంపే పిల్లా పెళ్ళి! ఏడాదైనా పిల్లా పీచులేని కోడలెందుకే? కొరివిపెట్టా! అయినా. నాకుతెలీకడుగుతా దీనికిహ పిల్లలు పుట్టరని చెప్పిందా సావిత్రమ్మత్త? దేముడు దయ్యం అంటేనైనా నమ్ముతుందా పీకోడలు అయినా అదిబ్రతికుంటే మాత్రం వాడి పెళ్ళికేం అడ్డులే సంబంధం చూసొస్తా.సందెవేళకి బయలుదేరు వింటున్నావుకే కామాక్షీ...

ఆ అలాగేలే విన్నీ ఎరక్కపోయి తెచ్చుకున్నానిట్లాంటి కోడలిని

సంభాషణ వింటున్న సుజన కొయ్యబారి పోయింది.

• • •

పిల్లలు పుట్టాలని నాకు మాత్రం ఉండదు. వాళ్ళ ముద్దు ముచ్చట్లు చూడాలని నాకుమాత్రంలేదా ఏనిపిల్లల కేరింతలతో యీ యిల్లు ప్రతిధ్వనిస్తూవుంటే అమ్మా అన్న పిలుపుకి పులకించిపోతూ అనిపికందుని గుండెకి హత్తుకుని అనిర్వచనీయమైన అనుభూతి పొందాలని నామనసు మాత్రం తత్తరపడటం లేదూ! పిల్లలు పుంటేనేగ అడదానికి విలువ పిల్లలు లేకపోతే అడదానికి భార్య అయ్యేహక్కే లేదా? పిల్లల్ని కనగానే తీరిపోయిందా? వాళ్ళని శారీరకంగా మానసికంగా ఆరోగ్యవంతుల్ని చెయ్యొద్దూ —హు— ఆరోగ్యం, ఈ యిండ్లో పుట్టే పిల్లలకి ఆరోగ్యం కూడానా? వెడిగా పిట్టార్చింది సుజన. తనకి తెలీకుండానే పరిస్థితులన్నీ కళ్ళముందు గిరగిర తిరిగాయి రంగుల రాట్నంలా నాకు పిల్లలు పుడితే...నా పిల్లలూ తోటి కోడలి పిల్లల్లాగా చీట్ల పేకలాడుతూ, చిరిగిన లాగు గుండీని అమ్ముకునే తెలివితేటలు చూపిస్తూ ఓహ్...వద్దు వద్దు...అలాంటి పిల్లలు వద్దు అంత కన్నా గొడ్రాలినన్న యీ నిష్ఠూరాలే చాలు.

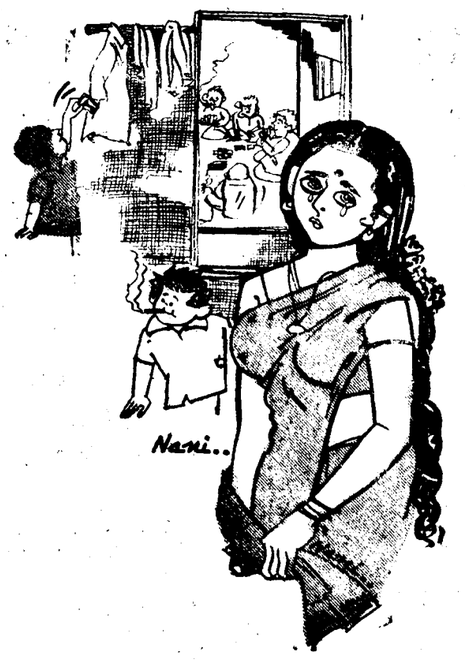

అవునూ నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన! అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన! అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన! అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన! అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన! అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

అవునూ! నేనెందుకు మాటలు పడాలి? నేను గొడ్రాలివి కానని అరిచి చెప్తే, పిల్లల్ని కనగలిగే శక్తివుండీ పిల్లలు కలగకుండా జాగ్రత్త పడ్తున్నానని చెప్తే...అవును చెప్తాను చెప్పేస్తాను...అమ్మో ఏమిటి ఆలోచన!

(మిగతా 4వ పేజీ 7వ కాలంలో)